

offentlige og private. Dette gælder dog ikke sager om prøvelse af administrativt bestemt frihedsberøvelse og sager om prøvelse af beslutning om adoption uden samtykke.

Parterne kan i alle landsretssager vedtage byretsbehandling i 1. instans, jf. § 226, stk. 2.

Uden for retsplejelovens kapitel 21 findes i §§. 147 d-f særlige kompetencebestemmelser vedrørende disciplinærsager mod advokater, hvorefter advokatnævnets afgørelse af vedkommende advokat kan indbringes for landsretten.

Endvidere indeholder en række særlove bestemmelse om, at visse sager uanset værdi er landsretssager, herunder prøvelse af Landsskatterettens og Den sociale Ankestyrelses afgørelser. Der henvises herom til betænkningen side 14-15.

Den nævnte værdigrænse på 200.000 kr. for byretsbehandling blev indført ved lov nr. 298 af 6. juni 1984, der trådte i kraft den 1. juli 1984.

Værdigrænsen var ved retsplejelovens ikrafttræden i 1919 800 kr. Den blev senere forhøjet flere gange og blev i 1965 sat til 6.000 kr. I 1970 blev den forhøjet til 10.000 kr., i 1975 til 30.000 kr., i 1980 til 100.000 kr. og som nævnt i 1984 til 200.000 kr. Disse forhøjelser ligger i hvert fald efter 1975 over, hvad en pristalsregulering kan begrunde.

3. Sagsstatistik for landsretterne

Retsplejerådets betænkning indeholder en række oplysninger om sagsantal og berammelsestider m.v. ved landsretterne (side 32-37 og 78-89).

Det fremgår heraf, at der i de sidste par år har været en stigning i antallet af civile sager ved landsretterne med en øget sagsrestance til følge.

Ved *Østre Landsret* blev der i 1985 registreret 3.266 civile sager mod 3.713 i 1987. I første halvdel af 1988 blev der registreret 2.144 sager. Stigningen har været størst for 1. instanssagerne, der samtidig er de mest tidskrævende (fra knap 1.000 i 1985 til nu ca. 1.500 på årsbasis). Sagsrestancen var den 1. januar 1986 2.655 sager og den 1. januar og 1. juli 1988 henholdsvis 2.978 og 3.107.

Østre Landsret har i dag foruden landsrettens præsident 44 udnævnte landsdommere og et antal konstituerede dommere, der er fordelt på i alt 16 afdelinger.

Ved *Vestre Landsret* blev der i 1985 registreret 2.713 civile sager mod 2.958 i 1987. I første halvdel af 1988 blev der registreret 1.394 sager. Også ved *Vestre Landsret* har stigningen i 1. instanssagerne været størst (fra godt 500 i 1985 til nu omkring 700 på årsbasis). Sagsrestancen har været kraftigt stigende fra 2.021 den 1. januar 1986 til 2.558 den 1. januar 1988 og 2.827 den 1. juli 1988.

Vestre Landsret har 8 afdelinger og består foruden præsidenten af 22 udnævnte landsdommere og et antal konstituerede dommere.

Om sagsbehandlingstiden (regnet fra sagens modtagelse i landsretten til domsforhandling) oplyses, at den for civile 1. instanssager i *Østre Landsret* er ca. 1 år og ca. 2 år i *Vestre Landsret*.

I betænkningen anfører Retsplejerådet, at de foreliggende oplysninger om udviklingen i sagsmængden ved landsretterne sammenholdt med den forventede udvikling i retning af en stigende sagsmængde og sagsrestance må føre til en konstatering af, at der er behov for at søge sagsantallet ved landsretterne begrænset.

Efter rådets opfattelse er den nuværende behandlingstid ved landsretterne, navnlig *Vestre Landsret*, væsentlig længere end ønskeligt.

4. Kriterier for landsretsbehandling

I Justitsministeriets kommissorium af 7. maj 1986 til Retsplejerådet anføres, at både hensynet til en rimelig hurtig behandling af retssager og det ønskelige i, at retssager så vidt muligt bør afgøres i det lokalsamfund, hvor tvisten er opstået, taler for, at det bør være den almindelige regel, at civile retssager behandles ved byret som 1. instans. Den kollegiale afgørelsesform ved landsretterne og Højesteret bør forbeholdes sager, som giver anledning til særlig vanskelige spørgsmål, først og fremmest principielle retsspørgsmål.

I betænkningen anfører Retsplejerådet, at en udskillelse af de sager, der bør undergives kollegial behandling ved landsretten, volder praktiske vanskeligheder.

Opdeling efter sagens værdi er et relativt enkelt kriterium, men efterhånden, som værdigrænsen er blevet forhøjet, har man imidlertid måttet erkende, at den er et uhensigtsmæssigt kriterium til at udskille de mere betydningsfulde sager, for hvilke kollegial behandling er påkrævet.

Målet for en hensigtsmæssig afgrænsning mellem byret og landsret må være, at såvel sager, for hvilke der bør være fri adgang til anke til Højesteret, som sager, for hvilke den kollegiale afgørelsesform må foretrækkes med henblik på at nå en endelig afgørelse i 1. instans, henlægges til landsretten.

Retsplejerådet udtaler i den forbindelse, at det er klart, at byretsbehandling for en enkelt dommer er mindre ressourcekrævende end landsretsbehandling med deltagelse af 3 dommere i hver enkelt sag. Rådet finder imidlertid fortsat, at det for nogle - mere komplicerede - retssager er af væsentlig betydning, at de undergives kollegial behandling i 1. instans med den heraf følgende større sikkerhed for, at alle juridisk re-